

Legislatívna úprava poisťovníctva ako súčasť finančného trhu

PINDA Ľudovít – PRAZNOVSKÝ Michal

Úvod

Poisťný trh je jedným zo segmentov finančného trhu, ktorý sa líši od ostatných trhov (napr. automobilového, alebo potravinového) výraznými špecifikami. Čiže poisťný trh je trhom kupujúcich, čo znamená, že prevláda ponuka nad dopytom. A to preto, lebo o svojich zákazníkov (klientov) sa uchádzajú poisťovne spolu s ich sprostredkovateľmi, tým prevláda strana ponuky.

Definície poisťného trhu v súčasnosti zdôrazňujú aj jeho špecifický charakter, a to prostredníctvom špecifických princípov tohto trhu, ktorými sú:

- princíp neekvivalentnosti,
- princíp podmienenej návratnosti,
- solidarity.

Pre trh všeobecne je typická ekvivalentná výmena, avšak nie v každom jednotlivom prípade sa dosahuje rovnosť hodnoty a ceny. Pre poisťný trh je neekvivalentnosť podstatnou vlastnosťou, znamená to, že poisťné náhrady nezávisia od výšky zaplateného poisťného. Poisťné náhrady môžu byť vyššie alebo nižšie, ako je poisťné, ktoré bolo doteraz zaplatené

Ďalšou významnou odlišnosťou je podmienená návratnosť čo znamená, že poisťná náhrada sa poskytne poistenému len v tom prípade, ak nastane poisťná udalosť, ktorá bola vopred dohodnutá v poisťnej zmluve a v poisťných podmienkach. K jej realizácii však nemusí vôbec dojsť, pretože poisťná udalosť je vecou náhody a určitej pravdepodobnosti.

Solidárnosť znamená, že poisťenci spoločne vytvárajú platením poisťného poisťné rezervy.

Podnikanie na poisťnom trhu sa riadi zákonom veľkých čísel,. Predpovedať riziko jednotlivca je náročnejšie ako odhadnúť riziko veľkej skupiny ľudí s podobnou charakteristikou. Poisťovacie spoločnosti sú schopné predpovedať riziko rozložené na veľkú skupinu ľudí s vysokou pravdepodobnosťou. A pre subjekty, ktoré využijú poisťnú ochranu znamená poistenie zníženie tohto rizika.

Poistenie ako poskytovanie právnej poisťnej ochrany má okrem iného aj finančno-právne aspekty, ktoré sú veľmi dôležité. Preto túto oblasť upravujú zákony napríklad

Zákon o poisťovníctve, Zákon o dohľade nad finančným trhom, Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a Zákon o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia. Ďalej sem spadajú rôzne vyhlášky ako: Vyhlášky Ministerstva financií SR a Vyhlášky Národnej banky Slovenska. Opatrenia ohľadom poisťovníctva sú vydávané taktiež NBS. A veľmi významnú úlohu zohrávajú smernice Európskeho parlamentu alebo Rady upravujúce oblasť poisťovníctva, ktoré posilňujú vytváranie jednotného trhu v rámci EÚ.

1. Zákon o poisťovníctve č. 8/2008 Z.z.

Dňa 1. apríla 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon je rozsiahlou právnou úpravou, ktorou sa v plnom rozsahu nahrádza zákon o poisťovníctve č. 95/2002 Z. z., platný do účinnosti tejto právnej úpravy.

I. časť

Predmetom úpravy zákona o poisťovníctve sú:

- a) vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením, vykonávaním činnosti a zánikom poisťovní a zaistovní,
- b) vzťahy súvisiace s pôsobením poisťovní a zaistovní z iných členských štátov, zahraničných poisťovní a zahraničných zaistovní na území SR,
- c) výkon dohľadu.

Vo svojej prvej časti, tento zákon vymedzuje základné pojmy v oblasti poisťovníctva, ako napríklad pojmy poisťovňa, zaistovňa, poisťovacia činnosť, zaistovacia činnosť, poistné riziko, poistný kmeň, zaistný kmeň atď., pričom definuje subjekty poistného trhu a a ďalšie pojmy používané na účely tohto zákona.

Ďalej definuje aj pojmy, ktoré súvisia s udeľovaním povolenia na poisťovaciu a zaistovaciu činnosť ako:

- dôveryhodná osoba,
- skupina s úzkymi väzbami,
- kvalifikovaná účasť,
- kontrola atď.

II. časť

Druhá časť zákona obsahuje úpravu výkonu poisťovacej a zaistovacej činnosti, určuje aj podmienky na jej výkon. Povolenie na výkon poisťovacej alebo zaistovacej

činnosti sa vydáva na základe žiadosti predloženej zakladateľmi poisťovne (zaist'ovne). O udelení povolenia na vykonávanie poisťovacej a zaist'ovacej činnosti rozhoduje na území SR Národná banka Slovenska (NBS).

NBS udeľuje povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti pre poistný druh:

- životné poistenie,
- neživotné poistenie,

a u zaist'ovacej činnosti je to rozšírené o druh životné a neživotné spolu.

Na udelenie povolenia musí byť preukázane splnenie týchto podmienok: splatené základné imanie a jeho prehľadný a dôveryhodný pôvod, vhodnosť osôb s kvalifikovanou účasťou, odborná spôsobilosť, prehľadnosť skupiny s úzkymi väzbami, a prehľadnosť vzťahov týchto osôb s inými osobami, najmä ich podielov na základnom imaní a na hlasovacích právach, odbornú spôsobilosť a dôveryhodnosť osôb navrhovaných za členov predstavenstva, prokuristov, vedúcich zamestnancov, zodpovedného aktuára a vedúceho zamestnanca riadiaceho útvar vnútorného auditu atď.

Medzi základné náležitosti pre udelenie povolenia patria: obchodné meno poisťovne (zaist'ovne), IČO, ich sídlo, a hlavne výška základného imania podľa jednotlivých poistných druhov (pre životné poistenie to činní 4mil. eur, a pre neživotné poistenie najmenej 3 mil. alebo 5 mil. eur., pričom základné imanie zaist'ovne v SR musí byť najmenej 25 mil. eur). Základné imanie vo výške ustanovujúcej zákonom musí byť splatené len peňažným vkladom.

Ďalej táto druhá časť ešte upravuje:

- vykonávanie poisťovacej (zaist'ovacej) činnosti zahraničnou poisťovňou resp. zaist'ovňou , NBS je podľa konkrétnych podmienok oprávnená žiadosti vyhovieť aj čiastočne, prípadne žiadosť zamietnuť. Povolenie nemôže byť udelené, pokiaľ by bolo v rozpore s medzinárodnou zmluvou,
- zverenie výkonu činností, zákon umožňuje na základe zmluvy o zverení činností zveriť jednu činnosť alebo viac činností inej osobe, ktorá je oprávnená na výkon zverených (poisťovacích alebo zaist'ovacích) činností,
- zriaďovanie pobočiek v zahraničí.

III. časť

Zákon vo svojej tretej časti určuje požiadavky na podnikanie v poisťovníctve. V rámci tejto časti definuje druhy technických rezerv (TR):

- a) technická rezerva na poistné budúcich období,
- b) technická rezerva na poistné plnenie,

- c) technická rezerva na poistné prémie a zľavy,
- d) technická rezerva na úhradu záväzkov voči Slovenskej kancelárii poisťovateľov vznikajúcich z činností podľa osobitného predpisu,
- e) technická rezerva na životné poistenie,
- f) technická rezerva na krytie rizika z investovania finančných prostriedkov v mene poistených,
- g) technická rezerva na vyrovňovanie mimoriadnych rizík v poistnom odvetví neživotného poistenia,
- h) ďalšie technické rezervy.

Technická rezerva na poistné budúcich období

Tvorí sa v životnom aj neživotnom poistení okrem životných poistení za jednorazové poistné, ktoré sa vzťahuje na budúce účtovné obdobia. Jej výška sa určuje ako súhrn technických rezerv vypočítaných podľa jednotlivých poistných zmlúv, ak to nie je možné tak sa použijú poistno-matematické metódy. Súčasťou technickej rezervy je rezerva na neukončené riziká, ktorá sa tvorí, ak predpísané poistné vzťahujúce sa na budúce účtovné obdobie nie je dostatočné na krytie poistných plnení z poistných udalostí a nákladov, ktoré nastanú v budúcom období.

Technická rezerva na poistné plnenie

Táto rezerva sa tvorí v životnom a neživotnom poistení a je určená na poistné plnenie z poistných udalostí:

- nahlásených a nevybavených,
- vzniknutých a nenahlásených v bežnom účtovnom období.

Výška sa určuje ako súhrn TR vypočítaných pre jednotlivé poistné udalosti, ak ju nemožno vypočítať uvedeným spôsobom, použijú sa poistno-matematické metódy. Zahŕňa aj všetky predpokladané náklady spojené s vybavením poistných udalostí, ak sa poskytne poistné plnenie vo forme dôchodku, TR sa tvorí na základe poistno-matematických metód.

Technická rezerva na poistné prémie a zľavy

Taktiež sa tvorí v životnom aj neživotnom poistení v súlade s poistnou zmluvou a je určená na poskytovanie prémie a zliav na poistnom. Jej výška sa určuje ako súhrn TR vypočítaných podľa jednotlivých poistných zmlúv.

Technická rezerva na úhradu záväzkov voči Slovenskej kancelárii poisťovateľov vznikajúcich z činností podľa osobitného predpisu

Tvorba v neživotnom poistení, je určená na plnenie záväzkov podľa osobitného predpisu, na ktoré nemá Slovenská kancelária poisťovateľov vytvorené aktíva.

Technická rezerva na životné poistenie (ŽP)

Predstavuje hodnotu budúcich záväzkov poisťovne v životnom poistení vypočítanú poistno-matematickými metódami vrátane podielov na zisku alebo podielov na prebytku poistného a nákladov spojených so správou poistení po odpočítaní hodnoty budúceho poistného. Tvorba TR sa uskutočňuje na základe súhrnu jednotlivých poistných zmlúv. Pri jej výpočte je povolená zillmerizácia do výšky obstarávacích nákladov započítaných do poistného v životnom poistení. Na výpočet sa používajú tie isté úmrtnostné tabuľky a technická úroková miera ako pri určovaní sadzieb poistného. Maximálnu výšku tejto úrokovej miery ustanoví NBS (to neplatí pre produkty ŽP s jednorazovým poistným, kde poistná doba netrvá dlhšie ako 5 rokov) a ak by TR mala zápornú hodnotu, nahradí sa nulou.

Technická rezerva na krytie rizika z investovania finančných prostriedkov v mene poistených

TR tvorí sa v životnom poistení, ak ekonomické riziko premenlivosti výnosov alebo rastu investovaných prostriedkov poistného nesie výlučne osoba, ktorá uzavrela s poisťovňou poistnú zmluvu. Jej hodnota sa stanovuje ako aktuálna hodnota finančných prostriedkov investovaných v mene poistených za všetky také poistné zmluvy v ŽP v súlade s poistnými zmluvami.

Technická rezerva na vyrovnanie mimoriadnych rizík v poistnom odvetví neživotného poistenia (NP)

Vytvára sa na účel vyrovnania technického deficitu alebo nadpriemerného škodového priebehu, ktoré vznikajú v neživotnom poistení. Vytvára sa dovtedy, pokiaľ nedosiahne hodnotu 150% predpísaného poistného zníženého o podiel zaistovateľa za posledných 5 rokov. Povinnosť tvoriť takúto TR odpadá, ak predpísané poistné v NP predstavuje menej ako 4% z celkového predpísaného poistného alebo prijaté poistné je menej ako 2,5 mil. eur.

Uvedené technické rezervy sa musia tvoriť do takej výšky, aby bola v každom okamihu zabezpečená schopnosť poisťovne uhradiť v plnej výške svoje záväzky vyplývajúce z poistných zmlúv a záväzkov, ktoré vznikajú z jej činností. Ďalšie

technické rezervy môže poisťovňa vytvárať ak má súhlas od NBS, a vytvára ich ak nie je schopná uhrádzať záväzky prostredníctvom rezerv uvedených a bodoch a až g.

Pri umiestňovaní prostriedkov technických rezerv je poisťovňa povinná dodržiavať tieto zásady:

1. zásada bezpečnosti,
2. zásada rentability,
3. zásada likvidity,
4. zásada diverzifikácie.

Prvá zásada znamená, že prostriedky TR sú uložené tak, aby poskytovali návratnosť týchto prostriedkov. Podľa druhej zásady prostriedky technických rezerv a garančného fondu zabezpečujú výnos z ich umiestnenia alebo zisk z ich predaja. V rámci likvidity je časť prostriedkov rezerv uložená tak, aby sa dala ihneď použiť na úhradu záväzkov vyplývajúcich z poistných alebo zaistných zmlúv. Prostriedky technických rezerv sú umiestnené u väčšieho počtu právnických osôb, medzi ktorými nie je vzťah materskej alebo dcérskej spoločnosti, alebo nekonajú v zhode, čo predstavuje diverzifikačnú zásadu.

Taktiež sa musia dodržiavať aj zásady výpočtu technických rezerv. Prostriedky technických rezerv môžu byť podľa zákona umiestnené napríklad ako kúpa dlhopisov vydaných SR, bankami, kúpa pokladničných poukázok, dlhopisov, akcií, podielových listov, nehnuteľností, poskytnutí pôžičiek alebo úverov a iné.

Zákon dohliada na dodržiavanie požadovanej miery solventnosti, pričom pod solventnosťou sa rozumie schopnosť v každom okamihu zabezpečiť vlastnými zdrojmi úhradu záväzkov vyplývajúcich z vykonávania poisťovacej (zaistovacej) činnosti a na zabezpečenie schopnosti uhradiť riadne a včas záväzky vyplývajúce z poisťovacej (zaistovacej) činnosti, poisťovňa alebo zaistovňa je povinná vytvoriť a nepretržite dodržiavať skutočnú mieru solventnosti najmenej vo výške požadovanej miery solventnosti.

Upravuje aj výšku poistného na základe poistno-matematických metód, organizáciu a riadenie poisťovne (zaistovne), otázky konfliktu záujmov a mlčanlivosti, vedenie obchodnej dokumentácie, oznamovacie povinnosti subjektov podnikajúcich v poisťovníctve, prípady, v ktorých je potrebný predchádzajúci súhlas NBS (napríklad na zníženie základného imania), a na záver definuje zodpovedného aktuára.

Zodpovedný aktuár, potvrdzuje správnosť výpočtu sadzieb poistného či zaistného a ich primeranosť, určenia výšky technických rezerv a ich umiestnenia, výpočtu

požadovanej miery solventnosti, použitia poistno-matematických metód pri určovaní výšky technických rezerv a rozdelenia výnosov z investovania technických rezerv.

IV. časť

V štvrtej časti zákon o poisťovníctve upravuje výkon dohľadu nad subjektmi podnikajúcimi v poisťovníctve, stanovuje postupy a špecifikuje podmienky výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi dohľadu pri súčasnom zachovaní dôvernej povahy týchto informácií.

Predmetom dohľadu je najmä dohľad nad dodržiavaním podmienok povolení udelených podľa tohto zákona, ako aj dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov a ustanovení týkajúcich sa subjektov, ktoré podliehajú dohľadu. Orgánom dohľadu v SR je NBS. Na základe dohody uzavretej medzi NBS a orgánom dohľadu iného štátu môže orgán dohľadu iného štátu vykonávať dohľad na území SR nad činnosťou pobočky zahraničnej poisťovne (zaist'ovne). Na druhej strane je NBS oprávnená vykonávať dohľad nad pobočkami poisťovne a pobočkami zaist'ovne, ktoré pôsobia na území iného štátu, ak to pripúšťajú právne predpisy daného štátu a je uzavretá dohoda medzi NBS a orgánmi dohľadu daného štátu.

NBS vykonáva aj nad činnosťou poisťovne alebo zaist'ovne v skupine, pričom zákon definuje predmet dohľadu nad skupinou a taktiež subjekty, ktoré tomuto výkonu dohľadu podliehajú, sú nimi najmä spoločnosť s účasťou, príbuzná spoločnosť, poisťovacia holdingová spoločnosť, zmiešaná poisťovacia holdingová spoločnosť, zmiešaná poisťovacia holdingová spoločnosť. Poisťovňa alebo zaist'ovňa, ktorá podlieha dohľadu nad skupinou má povinnosť predkladať orgánu dohľadu údaje a informácie, potrebné pre výkon dohľadu nad skupinou, ak tieto údaje neboli predložené NBS, tak si ich je oprávnená vyžiadať priamo od osôb, nad ktorými sa vykonáva dohľad nad skupinou.

Zákon o poisťovníctve upravuje vykonávanie dohľadu nad skupinou nad obchodnými transakciami subjektov ktoré tvoria skupinu a medzi poisťovňou, zaist'ovňou a fyzickou osobou, ktorá má účasť v týchto subjektoch. Dohľad nad skupinou sa týka najmä: úverov a vzájomných záväzkov, položiek, ktoré možno započítať do miery solventnosti, záruk a mimosúvahových operácií, spôsobu finančného umiestnenia, zaist'ovacích operácií a dohôd a rozdelení nákladov.

Doplňujúcim dohľadom je sledovanie a regulácia rizík finančných konglomerátov, ktorých súčasťou sú poisťovne resp. zaist'ovne atď. Pričom zákon definuje pojmy finančný konglomerát, finančný sektor, skupina, regulovaná osoba, zmiešaná finančná

holdingová spoločnosť a vymedzuje jednotlivé finančné sektory, ktoré môžu byť zastúpené vo finančnom konglomeráte, a to sektor bankový, sektor poisťovníctva a sektor investičných služieb.

Národná banka Slovenska pri výkone doplňujúceho dohľadu: zabezpečuje koordináciu zhromažďovania a rozširovania informácií potrebných na sledovanie činnosti finančného konglomerátu ako aj plánovanie a koordinovanie výkonu doplňujúceho dohľadu v spolupráci s príslušnými orgánmi dohľadu iných štátov vykonávajúcimi dohľad nad regulovanými osobami tvoriacimi finančný konglomerát.

Ak NBS zistí nedostatky v činnosti poisťovne (zaist'ovne), vyplývajúce v nedodržaní podmienok určených v povolení alebo povinnosti vyplývajúcich z rozhodnutí NBS, alebo zistí, že činnosť vykonávaná danými subjektami vedie k ohrozeniu záujmov, tak môže udeliť sankcie. A to:

- a) uloženie opatrenia na odstránenie a na nápravu zistených nedostatkov,
- b) povinnosť predkladať osobitné výkazy, hlásenia a správy,
- c) uložiť skončenie nepovolenej činnosti,
- d) uloženie pokuty od 20 tis. Sk. do 20 mil. Sk.,
- e) obmedziť alebo pozastaviť oprávnenie na uzavieranie poisťných zmlúv alebo zaist'ovacích zmlúv a rozširovanie záväzkov,
- f) prevod poisťného (zaist'ného) kmeňa alebo jeho časti na inú poisťovňu (zaist'ovňu),
- g) obmedzenie voľného nakladania s aktívami,
- h) odobrať povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti pre niektoré poisťné odvetvie, zúžiť rozsah poisťovacej činnosti pre niektoré poistenia v rámci poisťného odvetvia,
- j) oprava účtovnej alebo inej evidencie,
- k) uverejnenie opravy neúplnej, nesprávnej alebo nepravdivej informácie, ktorú uverejnila na základe zákonom uloženej povinnosti,
- l) uložiť poisťovni alebo zaist'ovni zúčtovanie strát, z hospodárenia so základným imaním po zúčtovaní strát s nerozdeleným ziskom z minulých rokov a s fondmi tvorenými zo zisku,
- m) nútená správa,
- n) odobratie povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti.

V. časť

Piata časť tohto zákona rieši problematiku spolupoistenia, pri ktorom možno uzavrieť poisťnú zmluvu medzi poisťníkom a viacerými poisťovňami, pričom sa v zmluve určí

hlavný poisťovateľ a zároveň v prípade viacerých poisťovateľov sa stanovuje povinnosť v poisťnej zmluve uviesť výšku podielov jednotlivých poisťovateľov na záväzkoch zo spolupoisťovania. Oprávnená osoba má právo na poistné plnenie voči hlavnému poisťovateľovi len v prípade, ak tak bolo dohodnuté v poisťnej zmluve, pričom poisťovatelia sa medzi sebou vyrovnávajú v pomere podľa svojich podielov. Ďalej upravuje vysporiadanie nárokov vyplývajúcich z právnej ochrany, ktorej cieľom je vyhnúť sa konfliktom záujmov medzi poistnými subjektami. Plus stanovuje rozhodné právo.

VI. časť

Posledný časť vymedzuje spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia, v ktorých sa okrem úpravy vzťahov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona upravuje aj vzťah tohto zákona k Obchodnému zákonníku, k Správnemu poriadku, k zákonu o NBS.

2 Limity umiestnenia prostriedkov technických rezerv

Každá poisťovňa, vytvára rezervy na to aby poisťovňa bola v ktoromkoľvek momente schopná plniť svoje záväzky, ktoré jej vyplývajú z poistných zmlúv ku klientom. Národná banka Slovenska podrobuje technické rezervy zákonnému testu primeranosti, ktorého cieľom je preveriť dostatočnosť výšky technických rezerv v životnom poistení

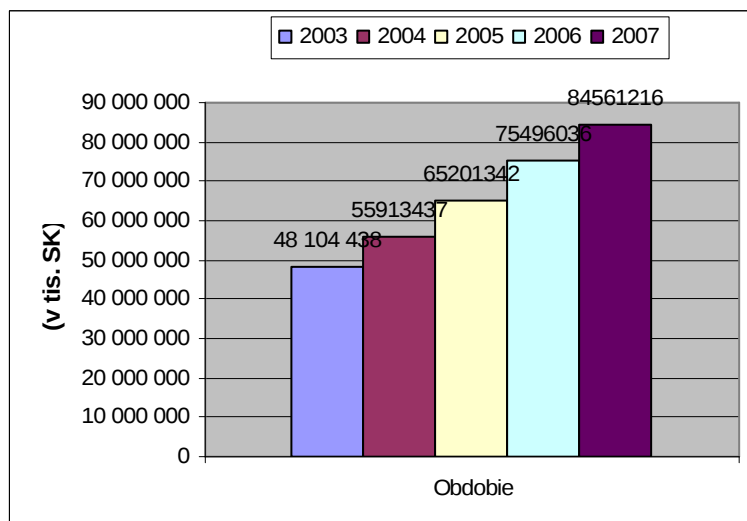
Podľa platných právnych noriem poisťovne vytvárajú technické rezervy pre tie druhy poistného odvetia a to:

- životného,
- neživotného.

V tab. č.1 (graficky graf č.1) môžeme vidieť vývoj technických netto rezerv v životnom poistení a v tab. č.2 (alebo graf č.2) v neživotnom poistení, za obdobie rokov 2003 až 2007.

Stav rezerv v ŽP (v tis. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
Rezerva na poistné budúcich období	1 399 550	1484005	1632078	1840907	1925884
Rezerva na životné poistenie	42 246 216	47848727	54092700	62472486	66895370
Rezerva na poistné plnenie	909 598	1147937	1362951	1426468	1511848
Rezerva na poistné prémie a zľavy	77 591	91887	74333	80220	58934
Rezerva na krytie záväzkov z fin. umiest. v mene poist.	3 471 483	5068254	7273916	9675955	14169150
Ostatné rezervy poisťovne	0	272627	765364	0	30
Spolu	48 104 438	55913437	65201342	75496036	84561216

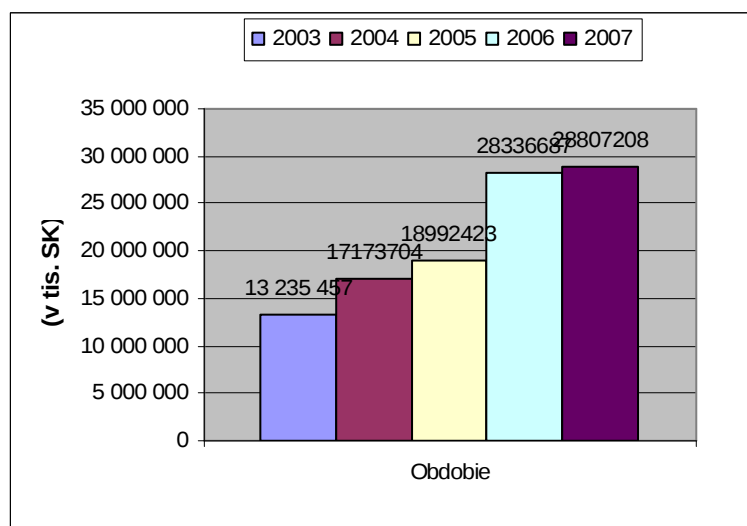
Tab. č.1

Graf č.1

Stav rezerv v NP (v tis. Sk)	2 003	2004	2005	2006	2007
Rezerva na poistné bud. období	2 627 271	3169916	4033059	6240868	6542584
Rezerva na poistné plnenie	8 610 302	11904937	12799540	18518923	19333480
Rezerva na poistné prémie a zľavy	148 820	117874	103008	167565	152656
Rezerva na vyrovňovanie mimoriadnych rizík	1 848 331	1980171	2015624	11295	0
Ostatné rezervy poisťovne	733	806	41192	3398036	2778488
Spolu	13 235 457	17173704	18992423	28336687	28807208

Tab. č. 2

Graf č. 2

Limity, ktorými sa upravujú výšky prostriedkov technických rezerv sú upravované opatreniami, vydanými Národnou bankou Slovenska.

Opatrenie, ktoré NBS vydala 29. apríla 2008 dopĺňujúc zákon o poisťovníctve číslo 8/2008 Z.z., ustanovuje pre jednotlivé spôsoby umiestnenia limity umiestnenia technických rezerv. Výšku týchto limitov znázorňuje tab. č.3.

Spôsob umiestnenia	Limit umiestnenia
Kúpa dlhopisov, vydaných SR alebo NBS, alebo, dlhopisy, za ktoré prevzala záruku SR, dlhopisy, ktorých emitentmi sú členské štáty.	Najviac 100 % z hodnoty technických rezerv.
Kúpa dlhopisov vydaných bankami alebo zahraničnými bankami so sídlom v členskom štáte.	Najviac 50 % z hodnoty technických rezerv.
Kúpa pokladničných poukázok alebo pokladničných poukázok, ktorých emitentmi sú členské štáty.	Najviac 80 % z hodnoty technických rezerv, ak emitentmi sú členské štáty.
Kúpa dlhopisov prijatých na regulovaný trh.	a) 25 % z hodnoty technických rezerv, ak ústredie emitenta sa nachádza v členskom štáte, b) 3 % z hodnoty technických rezerv, ak ústredie emitenta sa nenachádza v členskom štáte.
Kúpa akcií prijatých na regulovaný trh burzy alebo také akcie upísať.	a) najviac 15 % z hodnoty technických rezerv, ak podiel poisťovne na základnom imaní jedného emitenta je 20 % a menej a ústredie emitenta sa nachádza v členskom štáte, b) 0 % z hodnoty technických rezerv, ak podiel poisťovne na základnom imaní jedného emitenta prevyšuje 20 % alebo ak ústredie emitenta sa nenachádza v členskom štáte.
Kúpa podielových listov uzavretých podielových fondov prijatých na regulovaný trh.	Najviac 15 % z hodnoty technických rezerv.
Kúpa podielových listov otvorených podielových fondov alebo cenný papierov zahraničných otvorených subjektov kolektívneho investovania.	Najviac 20 % z hodnoty technických rezerv.
Uloženie na termínované účty v bankách alebo v zahraničných bankách so sídlom v členskom štáte.	a) 100 % z hodnoty technických rezerv, ak technické rezervy neprevyšujú hodnotu 50 mil. Sk, b) 50 % z hodnoty technických rezerv, ak technické rezervy prevyšujú hodnotu 50 mil. Sk.
Kúpa hypotekárnych záložných listov alebo zahraničných hypotekárnych záložných listov.	a) 50 % z hodnoty technických rezerv, ak ústredie emitenta sa nachádza v členskom štáte, b) 3 % z hodnoty technických rezerv, ak ústredie emitenta sa nenachádza v členskom štáte.
Kúpa vkladových listov alebo zahraničných vkladových listov.	Najviac 50 % z hodnoty technických rezerv.
Kúpa nehnuteľností na území SR alebo na území iných členských štátov.	Najviac 15 % z hodnoty technických rezerv, pričom limit na kúpu nehnuteľností umiestnených tak, že ich kúpa sa považuje za jednu investíciu, je najviac 10 % z hodnoty technických rezerv.
Poskytnuté pôžičky poisteným, ktoré uzavreli s poisťovňou poisťnú zmluvu v životnom poistení,	Najviac 5 % z hodnoty technických rezerv v životnom poistení.
Poskytnuté pôžičky alebo úvery zabezpečené bankovou zárukou alebo bankovou zárukou zahraničnej banky so sídlom v členskom štáte.	Najviac 5 % z hodnoty technických rezerv.

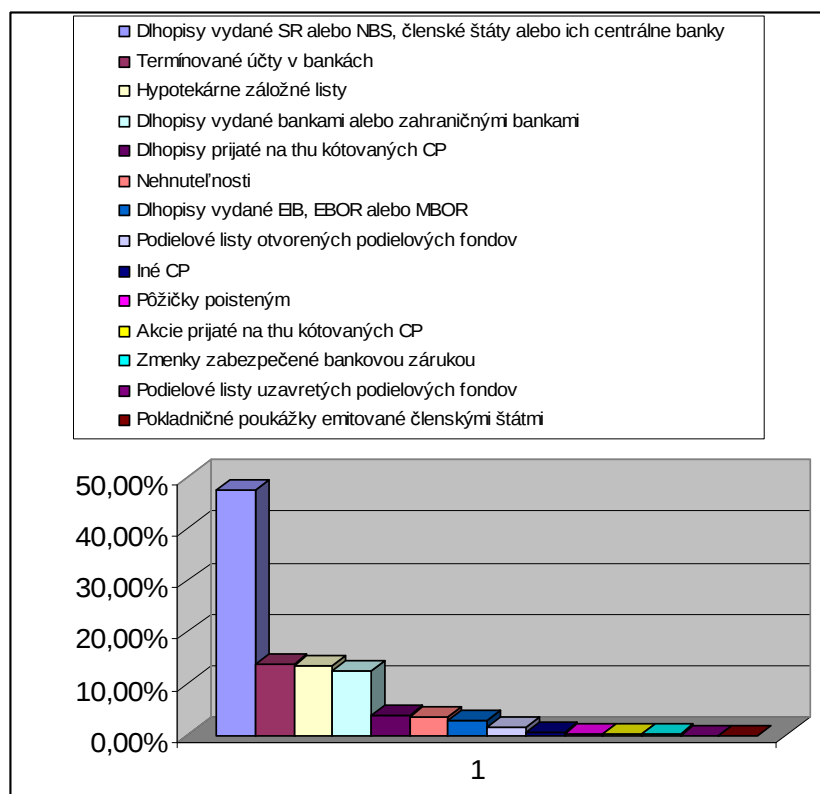
Kúpa zmeniek zabezpečených bankovou zárukou a zmeniek vydaných bankou.	Najviac 5 % z hodnoty technických rezerv.
Kúpa iných cenných papierov, s ktorými sa obchoduje na zahraničnej burze cenných papierov alebo na inom zahraničnom regulovanom verejnom trhu cenných papierov v členskom štáte.	Najviac 3 % z hodnoty technických rezerv.
Kúpa dlhových cenných papierov vydaných špeciálnym účelovým nástrojom.	a) 75 % z hodnoty technických rezerv, ak pohľadávky sú vyjadrením podielu zaistovateľa na technických rezervách poisťovne vytvorených v neživotnom poistení, b) 50 % z hodnoty technických rezerv, ak pohľadávky sú vyjadrením podielu zaistovateľa na technických rezervách poisťovne vytvorených v životnom poistení.
Vo forme pohľadávok a iných obdobných aktív voči zaistovní.	0% z hodnoty technických rezerv, ak pohľadávky a iné obdobné aktíva voči zaistovní nie sú vyjadrením podielu zaistovateľa na technických rezervách poisťovne.
Kúpa iných prevoditeľných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu.	Najviac 5 % z hodnoty technických rezerv.

Tab. č. 3

V nasledujúcej tab. č.4 (graficky graf číslo 3) sú uvedené hodnoty umiestnenia technických rezerv za rok 2006 v súlade s vtedajšími právnymi predpismi o spôsobe umiestnenia. Ako vidno z tab. č. 4 najväčší percentuálny podiel tvoria dlhopisy, konkrétne dlhopisy vydané Slovenskou republikou alebo Národnou bankou Slovenska.

Umiestnenie prostriedkov TR	v tis. Sk	% podiel z rezerv
Dlhopisy vydané SR alebo NBS, členské štáty alebo ich centrálné banky	43945978	47,45%
Termínované účty v bankách	12857137	13,88%
Dlhopisy vydané bankami alebo zahraničnými bankami	11607934	12,53%
Hypotekárne záložné listy	12470407	13,46%
Dlhopisy vydané EIB, EBOR alebo MBOR	2747782	2,97%
Nehnuteľnosti	3339233	3,61%
Dlhopisy prijaté na trhu kótovaných CP	3526642	3,81%
Podielové listy otvorených podielových fondov	1291903	1,39%
Pokladničné poukážky emitované členskými štátmi	12230	0,01%
Pôžičky poisteným	153935	0,17%
Zmenky zabezpečené bankovou zárukou	106957	0,12%
Podielové listy uzavretých podielových fondov	20060	0,02%
Iné CP	396202	0,43%
Akcie prijaté na trhu kótovaných CP	147556	0,16%
Spolu	92623956	

Tab. č.4

Graf č. 3

2. Cenné papiere ako finančný nástroj a spôsob umiestnenia prostriedkov TR

Ekonomické subjekty majú dôvod zaujímať sa o cenné papiere minimálne z týchto dôvodov:

1. sú nástrojom, prostredníctvom ktorého môžu získať peňažné prostriedky na financovanie bežných prevádzkových potrieb alebo investícií,
2. sú jednou z možností investovania voľných peňažných prostriedkov, špekulácie i hedgingu (zaistenia).

Problematiku cenných papierov v podmienkach SR upravujú hlavne zákony, napríklad zákon o cenných papieroch, obchodný zákonník, zákon o dlhopisoch, zákon o burze cenných papierov a iné.

i. Zákon o cenných papieroch a investičných službách č. 566/2001 Z. z.

Zákon upravuje cenné papiere, investičné služby, zmluvné vzťahy súvisiacich s cenným papierom, taktiež vzťahy súvisiace s činnosťou osôb poskytujúcich investičné

služby a s činnosťou centrálného depozitára cenných papierov , niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením iných subjektov v oblasti finančného trhu a dohľad nad kapitálovým trhom v rozsahu podľa tohto zákona.

Definuje aj jednotlivé druhy cenných papierov, ktorými sú:

- a) akcie,
- b) dočasné listy,
- c) podielové listy,
- d) dlhopisy,
- e) vkladové listy,
- f) pokladničné poukážky,
- g) vkladné knižky,
- h) kupóny,
- i) zmenky,
- j) šeky,
- k) cestovné šeky,
- l) náložné listy,
- m) skladištné listy,
- n) skladiskové záložné listy,
- o) tovarové záložné listy,
- p) družstevné podielnické listy,
- r) investičné certifikáty,
- s) iný druh cenného papiera, ktorý za cenný papier vyhlási osobitný zákon.

Významnú súčasť tohto zákona tvoria finančné nástroje:

- a) prevoditeľné cenné papiere,
- b) nástroje peňažného trhu,
- c) podielové listy alebo cenné papiere vydané zahraničnými subjektmi kolektívneho investovania,
- d) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa cenných papierov, mien, úrokových mier alebo výnosov alebo iných derivátových nástrojov, finančných indexov
alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané doručením alebo v hotovosti,
- e) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa komodít, ktoré sa musia vyrovnať v hotovosti alebo sa môžu vyrovnať v hotovosti na základe voľby jednej zo

zmluvných strán,

- f) opcie, futures, swapy a iné deriváty týkajúce sa komodít, ktoré sa môžu vyrovnat' v hotovosti, ak sa obchodujú na regulovanom trhu alebo na mnohostrannom obchodnom systéme,
- g) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty neuvedené v písmene f), týkajúce sa komodít, ktoré neslúžia na podnikateľské účely,
- h) derivátové nástroje na presun úverového rizika,
- i) finančné rozdielové zmluvy,
- j) opcie, futures, swapy, forwardy a iné deriváty týkajúce sa klimatických zmien, dopravných sadzieb, oprávnení na emisie, miery inflácie alebo iných úradných hospodárskych štatistík a iné.

Zákon vo svojich všeobecných ustanoveniach rieši otázky podoby cenného papiera, jeho formy, náležitosti, vydávanie zánik a pod.

Formu cenného papiera, môže podľa zákona mať ako:

- formu cenného papiera na meno, cenného papiera na rad alebo cenného papiera na doručiteľa,
- formu cenného papiera o ktorej rozhodol emitent, ak zákon neustanovuje inak,
- listinné vkladové listy a vkladné knižky môžu mať len formu cenného papiera na meno.

Cenný papier môže mať podobu listiny, na ktorej je uskutočnený zápis ustanovený podľa tohto zákona, o jeho podobe môže rozhodnúť aj emitent, alebo podobu akcie, dlhopisu podielového listu atď.

Ostatné časti sa týkajú zmlúv o cenných papieroch, záväzkov vyplývajúcich z ich držby, definuje obchodníkov s nimi, ochranu finančného trhu, dohľad nad ním, vymedzuje garančný fond a centrálného depozitára.

.